

Recenzja książki Czesława Plewki „Kierowanie własnym rozwojem zawodowym. Studium teoretyczne i egzemplifikacje praktyczne”, Koszalin 2015

Nakładem wydawnictwa Politechniki Koszalińskiej ukazała się książka pt. *Kierowanie własnym rozwojem zawodowym. Studium teoretyczne i egzemplifikacje praktyczne*, której autorem jest Czesław Plewka. W recenzowanej publikacji omówione zostały kwestie związane z rozwojem człowieka ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju zawodowego.

Kierowanie własnym rozwojem zawodowym zostało ujęte w trzech częściach: *Wprowadzenie w tematykę rozwoju zawodowego*, *Teoretyczne podstawy zarządzania procesem rozwoju zawodowego* oraz *Kształtowanie umiejętności zarządzania procesem własnego rozwoju zawodowego*. Rozważania podjęte w recenzowanej publikacji dotyczą cech osobowych jednostki, rozwoju zawodowego jednostki i co z tym związane, umiejętności kierowania własnym rozwojem. Autor zwraca również uwagę na aspekt procesu pracy, organizacji i zarządzania. Zaprezentowane problemy stanowią logiczny i spójny ciąg oddający istotę rozwoju zawodowego jednostki i jego różnych wymiarów.

W związku z tak przyjętą strukturą prezentowane rozważania rozpoczyna część zatytułowana *Wprowadzenie w problematykę rozwoju zawodowego*, którą tworzą trzy rozdziały. Pierwszy dotyczy teoretycznych podstaw rozwoju zawodowego, w którym została ukazana istota procesu rozwoju, źródła wiedzy i konteksty rozważań dotyczące rozwoju zawodowego jednostki. Część pierwszą kończy rozdział zatytułowany *Egzemplifikacja podstawowych pojęć*, w którym autor zdefiniował i omówił podstawowe terminy związane z rozwojem zawodowym. Wśród sześciu omawianych pojęć znalazły się: zawód, praca zawodowa, czynności zawodowe, umiejętności zawodowe, kompetencje zawodowe i kwalifikacje zawodowe. Na uwagę zasługuje w tej części rozdział drugi dotyczący wybranych aspektów rozwoju zawodowego człowieka. Zawiera on przegląd i analizę teorii rozwoju zawodowego, który Autor rozpoczął od ogólnych teorii (np. ener-

getyzmu życia ludzkiego, potrzeb ludzkich, czynności ludzkich, podziału pracy ludzkiej, miejsca i przestrzeni społeczno-zawodowej człowieka), kończąc na teorii sensu życia ludzkiego. W tym rozdziale zaprezentowane zostały również teorie szczegółowe (np. wyboru zawodu, uczenia się zawodu i pracy zawodowej). Następnie dokonano przeglądu uwarunkowań dotyczących zawodowego rozwoju jednostki. Zaprezentowane zostały podmiotowe (biologiczne, fizyczne, psychiczne) i przedmiotowe (historyczne, kulturowe, społeczne, ekonomiczne, techniczne, pedagogiczne) grupy uwarunkowań. W dalszej części Autor wprowadza czytelnika w tematykę związaną z periodyzacją rozwoju jednostki, ukazując podział jej życia zawodowego na kolejne fazy.

Pierwsza część publikacji stanowi podstawę i wyznacza kierunek dalszych rozważań podjętych w dwóch kolejnych częściach. Druga część recenzowanej pozycji porusza tematykę związaną z zarządzaniem procesem rozwoju zawodowego. Rozpoczyna ją rozdział czwarty zatytułowany *Teoretyczne podstawy zarządzania procesem rozwoju zawodowego*, w którym Autor skupił się na przedstawieniu ewolucji poglądów na temat kierowania, wyjaśnieniu podstawowych pojęć związanych z procesem kierowania i zarządzania, a także przedstawieniu procesów kierowania i zarządzania oraz podejmowania decyzji. Szczególnie interesujący w tej części monografii jest rozdział piąty pt. *Proces kierowania własnym rozwojem zawodowym postrzegany z perspektywy różnic indywidualnych człowieka*. Zawiera on bogactwo interesujących treści i zróżnicowanie podjętych wątków. Rozważania dotyczące różnic indywidualnych Autor rozpoczął od zaprezentowania refleksji dotyczących ich istoty i konsekwencji, które mogą być znaczące w procesie kierowania przez jednostkę własnym rozwojem zawodowym. W rozdziale w sposób szczegółowy zaprezentowane zostały różnice biologiczne, temperamentalne, intelektualne, osobowościowe oraz różnice w działaniu. Tematyka związana z poczuciem własnej skuteczności w procesie kierowania własnym rozwojem zawodowym kończy rozważania podjęte w tym rozdziale. Ważny obszar dociekań w tej części stanowi także rozdział szósty *Charakterystyka wybranych komponentów zarządzania rzutujących na jakość procesu rozwoju zawodowego*. Czesław Plewka w tym rozdziale zwrócił uwagę na rolę, jaką odgrywa informacja w procesie zarządzania, podkreślając, że ma ona charakter subiektywny i zależy od zdolności interpretacyjnych danej jednostki. Zwraca On również uwagę na zagadnienie *Analizy własnego potencjału oraz metod i procedur określania celów i planów działania oraz monitorowania indywidualnych dokonań*. Rozdział kończy krótka, ale jakże istotna dla zarządzania własnym rozwojem, informacja dotycząca networkingu i jego znaczenia w procesie rozwoju zawodowego.

Ostatnia, trzecia część publikacji *Kształtowanie umiejętności zarządzania procesem własnego rozwoju zawodowego* zawiera cztery rozdziały. Pierwszy

rozdział *Wybrane aspekty dotyczące procesu kształtowania umiejętności* porusza tematykę dotyczącą istoty i rodowodu pojęć: umiejętności, klasyfikacji oraz struktury czynności i umiejętności, procesu kształtowania i rozwijania umiejętności. Autor zwrócił uwagę na miejsce i rolę umiejętności w kierowaniu własnym rozwojem zawodowym. Kolejne rozdziały stanowią kontynuację tych rozważań i dotyczą umiejętności diagnozowania własnego rozwoju zawodowego, kształtowania umiejętności planowania własnej ścieżki tego rozwoju oraz kształtowania umiejętności wdrażania i monitorowania przedsięwzięć ujętych w jego zaprojektowanym planie. Zakres rozdziału ósmego został wyznaczony przez tematykę dotyczącą procesu diagnostycznego i jego uwarunkowań, rodzajów i typów diagnoz, autodiagnozy, podstawowych metod i technik diagnostycznych oraz zasad diagnozowania w naukach społecznych. W tym rozdziale na uwagę zasługują kwestie związane z ukazaniem istoty i roli autodiagnozy w kształtowaniu umiejętności kierowania własnym rozwojem zawodowym. W rozdziale dziewiątym Autor skoncentrował się na tematyce związanej z kształtowaniem wybranych umiejętności warunkujących skuteczne planowanie własnej ścieżki rozwoju zawodowego. Wśród nich można wyróżnić umiejętności: nieustannego zgłębiania wiedzy o sobie, planowania zadań rozwojowych adekwatnych do swoich potrzeb i możliwości, przewidywania skutków wywołanych zaplanowanymi działaniami prorozwojowymi, a także dostrzegania możliwości poprawy jakości projektowanych planów własnego rozwoju zawodowego. W ostatnim rozdziale recenzowanej monografii autor skupił się na umiejętnościach związanych z wdrażaniem i monitorowaniem przedsięwzięć ujętych w zaprojektowanym planie własnego rozwoju zawodowego, w tym: umiejętnościach adaptacyjnych, wyzwalania wytrwałości w działaniu, pokonywania trudności, wykorzystywania informacji zwrotnych, wprowadzania korekt, jak również na umiejętnościach panowania nad stresem, monitorowania procesu wdrożeniowego, dokonywania ocen i formułowania wniosków, podejmowania decyzji, koncentrowania się na najważniejszych czynnikach przy optymalizacji wysiłku i osiągnięciu właściwych efektów działania.

Publikacja *Kierowanie własnym rozwojem zawodowym. Studium teoretyczne i egzemplifikacje praktyczne* stanowi wykładnię cennych informacji nt. rozwoju zawodowego, zarządzania procesem tego rozwoju oraz kształtowania umiejętności jego zarządzania. Autor w sposób kompleksowy i interdyscyplinarny zaprezentował podjętą w książce problematykę.

Struktura publikacji jest tak przemyślana, aby prowadzić czytelnika od informacji ogólnych, dotyczących aspektów związanych z tematem, do informacji szczegółowych, związanych bezpośrednio z jednostką i jej własnym rozwojem zawodowym.

Zagadnienie kierowania rozwojem zawodowym zostało opisane w trzech wymiarach: teoretycznym, badawczym i praktycznym, co stanowi zaletę publikacji i sprawia, że książka może zainteresować zarówno praktyków, jak i teoretyków. Warto podkreślić, że publikacja została oparta na bogatej literaturze przedmiotu. W bibliografii znajdują się liczne pozycje zwarte, artykuły oraz dokumenty o charakterze prawnym, co znacząco wpływa na jej wartość merytoryczną.

Biorąc pod uwagę aktualność problematyki związanej z kierowaniem rozwojem zawodowym, książkę tę uznać można za bardzo przydatną i wzbogacającą dotychczasowe publikacje z tego zakresu. Jej wartość docenić powinni zarówno studenci, pedagodzy, nauczyciele, wychowawcy, wykładowcy akademicy, badacze prowadzący badania w obszarze rozwoju zawodowego człowieka, a także indywidualni odbiorcy zainteresowani własnym rozwojem zawodowym.

Marta Dobrzyniak

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz